

IŠVADA

2018 m. kovo 28 d.

Vilnius

Dėl Seimo Peticijų komisijos sprendimo

Lietuvos Respublikos Seimo Peticijų komisija (toliau – Komisija) 2018 m. kovo 28 d. posėdyje iš esmės išnagrinėjo Antano Algimanto Miškinio peticiją „Dėl Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatymo papildymo nauju straipsniu „Centralizuoto šilumos ir karšto vandens tiekimo veiklos teisinio reguliavimo stebėseną (monitoringas)“ ir priėmė sprendimą atmesti joje pateiktą pasiūlymą papildyti Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatymą nuostatomis, kurios įteisintų privalomą centralizuoto šilumos ir karšto vandens tiekimo veiklos teisinio reguliavimo stebėseną, kurią vykdytų Lietuvos Respublikos energetikos ministerija ir Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija.

Komisija šį sprendimą priėmė, atsižvelgusi į Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos ir Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos (toliau – Komisija) pateiktas nuomones, taip pat manydama, kad Šilumos ūkio įstatymo papildymas pareiškėjo siūlomomis nuostatomis, reglamentuojančiomis tuos klausimus, kurie jau yra reglamentuoti teisės aktuose, būtų perteklinis, o tokio pasiūlymo įgyvendinimas nepagrįstai ir neproporcingai didintų valdžios institucijų administracinę naštą.

Pareiškėjas siūlo Šilumos ūkio įstatyme įtvirtinti nuostatas, kad centralizuoto šilumos ir karšto vandens tiekimo teisinio reguliavimo veiklos stebėseną nuolat atlieka Lietuvos Respublikos energetikos ministerija; kitos valdžios institucijos, savivaldybės, šilumos tiekėjai, visuomeninės organizacijos teikia informaciją Energetikos ministerijai. Energetikos ministerija centralizuoto šilumos ir karšto vandens tiekimo veiklos teisinio reguliavimo stebėsenos rezultatus kartu su išvadomis ir pasiūlymais pateikia Lietuvos Respublikos Seimo komitetui, Lietuvos Respublikos Vyriausybei ne rečiau kaip kas pusę metų arba jų prašymu kitais terminais. Seimo Ekonomikos komitetas, Vyriausybė gali pavesti Energetikos ministerijai atlikti atskirų Šilumos ūkio įstatymo nuostatų poveikio centralizuoto šilumos ir karšto vandens tiekimo veiklai stebėseną ir pateikti rezultatus ir išvadas jų nustatytais terminais.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo 24 straipsnio 1 dalimi, teisinio reguliavimo stebėseną atlieka valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos pagal teisės aktuose nustatytą kompetenciją, be to, gali būti sudarytos teisinio reguliavimo stebėsenos darbo grupės.

Teisinio reguliavimo stebėsenos atlikimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2013 m. gegužės 8 d. įsakymu Nr. 1R-142 „Dėl Teisinio reguliavimo stebėsenos atlikimo tvarkos aprašo ir Teisinio reguliavimo stebėsenos pažymos formos patvirtinimo“ (toliau – Aprašas), 5 punkte numatyta, kad teisinio reguliavimo stebėseną atlieka ministerijos, įstaigos prie ministerijų ir kitos Vyriausybės institucijos ir įstaigos pagal teisės aktuose nustatytą kompetenciją.

Aprašo 10 punkte numatyta, jog valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos, kiti juridiniai ir fiziniai asmenys per visą stebėsenos laikotarpį gali teikti teisinio reguliavimo stebėseną atliekančiam subjektui pasiūlymus dėl teisinio reguliavimo, kurio stebėseną atliekama.

Teisėkūros pagrindų įstatymo 23 straipsnio 2 dalyje numatyta, kad gali būti atliekama viename teisės akte, teisės akto dalyje, keliuose teisės aktuose nustatyto teisinio reguliavimo stebėseną.

Teisėkūros pagrindų įstatymo 24 straipsnio 4 dalyje numatyta, kad teisinio reguliavimo stebėseną atlikęs subjektas parengia ir Teisės aktų informacinėje sistemoje paskelbia teisinio reguliavimo stebėsenos pažymą, kurioje išdėsto teisinio reguliavimo stebėsenos rezultatus, kartu įvertindamas asmenų pateiktus pasiūlymus dėl teisinio reguliavimo, kurio stebėseną atliekama, ir reikalingumą keisti teisinį reguliavimą, o minėto straipsnio 5 dalyje numatyta, kad Vyriausybė paskiria teisinio reguliavimo stebėseną koordinuojančią instituciją, kuri kasmet pateikia Vyriausybei teisinio reguliavimo stebėsenos ataskaitą.

Aprašo 11 punkte numatyta, kad Vyriausybė gali pavesti teisinio reguliavimo stebėseną atliekančiam subjektui pagal jo veiklos sritį atlikti teisinio reguliavimo stebėseną.

Taigi, teisės aktų nuostatos jau reglamentuoja teisinio reglamentavimo stebėseną atliekančius subjektus, į kurių sąrašą patenka ir ministerijos, taip pat ir Energetikos ministerija, suinteresuotų subjektų teisę teikti teisinio reguliavimo stebėseną atliekančiam subjektui pasiūlymus dėl teisinio reguliavimo, kurio stebėseną atliekama, galimybę atlikti kelių teisės aktų, vieno teisės akto ar jo dalies reguliavimo stebėseną, tolimesnius teisinio reguliavimo stebėseną atlikusio subjekto veiksmus dėl stebėsenos rezultatų įforminimo ir viešinimo ir Vyriausybės teisę paskirti teisinio reguliavimo stebėseną koordinuojančią instituciją, kuri kasmet pateiktų Vyriausybei teisinio reguliavimo stebėsenos ataskaitą.

Vertinant peticijoje pateiktą pasiūlymą dėl Šilumos ūkio įstatymo papildymo nuostata, numatančia, kad Komisija ir kitos institucijos *privalomai* turėtų teikti Energetikos ministerijai jos prašymu informaciją, reikalingą centralizuoto šilumos ir karšto vandens tiekimo teisinio reguliavimo stebėsenai vykdyti, atkreiptinas dėmesys, kad Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo 26 straipsnio 1 dalyje numatyta, jog Komisija, atlikdama jai pavestas energetikos veiklos

reguliavimo, priežiūros ir kontrolės funkcijas, konsultuojasi ir glaudžiai bendradarbiauja su Energetikos ministerija, Konkurencijos taryba, kitomis valstybės ir (ar) savivaldybių institucijomis, įmonėmis, įstaigomis ir organizacijomis. Komisija, rengdama informaciją buitinių vartotojų teisių klausimais, bendradarbiauja su Valstybine vartotojų teisių apsaugos tarnyba.

Energetikos įstatymo 8 straipsnio 9 dalies 11 punkte įtvirtinta Komisijos pareiga teikti siūlymus dėl licencijuojamos energetikos įmonių veiklos Vyriausybei, Energetikos ministerijai, savivaldybėms.

Komisijos nuostatų, patvirtintų Vyriausybės 2002 m. lapkričio 7 d. nutarimu Nr. 1747 „Dėl Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos nuostatų patvirtinimo“, 10.47 papunktyje numatyta, kad Komisija konsultuojasi ir glaudžiai bendradarbiauja su Energetikos ministerija, Konkurencijos taryba, kitomis valstybės ir (ar) savivaldybių institucijomis, įmonėmis, įstaigomis ir organizacijomis, Energetikos reguliavimo institucijų bendradarbiavimo agentūra (ACER), taip pat su kitų valstybių narių reguliavimo institucijomis ir Europos Komisija.

Pažymėtina, kad Energetikos įstatymo 8 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta Komisijos kompetencija reguliuoti energetikos srityje veikiančių subjektų veiklą ir atlikti valstybinę energetikos priežiūrą. Vykdydama šią veiklą Komisija atlieka Energetikos įstatymo 8 straipsnio 9 dalyje išvardintas funkcijas. Pagal šią nuostatą Komisija ne tik tvirtina reguliuojamosios veiklos apskaitos reikalavimus, valstybės reguliuojamų kainų nustatymo metodikas, nustato valstybės reguliuojamas kainas ir kainų viršutines ribas ir kt., bet ir atlieka kontrolės funkcijas, t. y. kontroliuoja, kaip taikomos valstybės reguliuojamos kainos ir tarifai, kontroliuoja, kad būtų veiksmingai atskirtos veiklos energetikos sektoriuje, užtikrinant energijos perdavimo ir skirstymo veiklos nepriklausomumą nuo komercinių energetikos veiklos interesų ir siekiant išvengti kryžminio subsidijavimo, tikrina energetikos įmonių valstybės institucijoms ir (ar) vartotojams teikiamą informaciją, vertina jos patikimumą, nepažeisdama komercine (gamybine) ar profesine paslaptimi laikomos informacijos apsaugos reikalavimų, atlieka energetikos įmonių veiklos patikrinimus, ne rečiau kaip kartą per 5 metus skelbia rekomendacijas, susijusias su paslaugų energetikos sektoriuje kainų atitiktimi skaidrumo, nediskriminavimo ir kitiems teisės aktų nustatytiems reikalavimams, ir teikia jas Konkurencijos tarybai, atlieka rinkos tyrimus, kuriais siekiama užtikrinti veiksmingą konkurenciją energetikos sektoriuje ir didelę įtaką atitinkamoje rinkoje turintiems asmenims užkirsti kelią piktnaudžiauti šia įtaka, ir kt.

Be to, vadovaudamasi Energetikos įstatymo 34 straipsnio 4 dalies 2 punktu, Komisija nagrinėja vartotojų ir energetikos įmonių ginčus ne teismo tvarka dėl energetikos įmonių veiklos ar neveikimo tiekiant, skirstant, perduodant, laikant energiją, dėl prisijungimo, apmokėjimo už suvartotą energiją ar paslaugas, valstybės reguliuojamų kainų ir (ar) tarifų taikymo, dėl energijos ir

energijos išteklių tiekimo srautų balansavimo, taip pat kitus vartotojų ir energetikos įmonių ginčus energetikos srityje, nepriskirtus Valstybinei energetikos inspekcijai, o vadovaujantis Energetikos įstatymo 34¹ straipsnio 3 dalimi, pagal šiame ir atskirus energetikos sektorius reglamentuojančiuose įstatymuose nustatytą kompetenciją nagrinėja skundus dėl energetikos įmonių atliekamo energijos tiekimo, skirstymo, perdavimo, laikymo ar neveikimo, dėl teisės energetikos įmonėms pasinaudoti tinklais ar (ir) sistemomis nesuteikimo ir kitų teisės aktuose nustatytų reguliuojamos energetikos veiklos reikalavimų laikymosi.

Taigi, Komisija vykdo tiek centralizuoto šilumos ir karšto vandens tiekimo, tiek kituose energetikos sektoriuose veiklą vykdančių energetiko įmonių veiklos atitikties vertinimą galiojančiam teisiniam reglamentavimui.

Būtina pažymėti, kad Komisija atlikdama savo funkcijas, yra nepriklausoma, nešališkai ir skaidriai veikia pagal įgaliojimus. Šiuo tikslu yra teisiškai atskirta ir funkciniu aspektu nepriklausoma nuo bet kurio kito viešojo ar privataus asmens. Komisijos pirmininkas, jos nariai, Komisijos administracijos valstybės tarnautojai ir darbuotojai veikia nepriklausomai nuo visų rinkos interesų, atlikdami savo pareigas, nesiekia gauti jokių Vyriausybės arba bet kurio kito viešojo ar privataus asmens tiesioginių nurodymų ir jų nevykdo. Komisija priima savarankiškus, nuo jokios valstybės ar savivaldybių institucijos, įmonės, įstaigos ar organizacijos nepriklausomus sprendimus. Komisija atsako už savo nutarimų pagrįstumą ir teisėtumą.

Peticijų komisija, vadovaudamasi Peticijų įstatymo 12 straipsnio 3 dalies ir Seimo Peticijų komisijos nuostatų 28 punktu, siūlo Seimo seniūnų sueigai įtraukti į Lietuvos Respublikos Seimo pavasario sesijos darbotvarkę protokolinio nutarimo dėl Peticijų komisijos sprendimo dėl Antano Algimanto Miškinio peticijos projektą.

PRIDEDAMA:

1. Antano Algimanto Miškinio peticijos kopija, 4 lapai.
2. Energetikos ministerijos 2018 m. vasario 26 d. raštas Nr. (19.1-19)3-370.
3. Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos 2018 m. kovo 8 d. raštas Nr. R2-(VTGI)-604, 7 lapai.
4. Išrašas iš Seimo Peticijų komisijos 2018 m. kovo 28 d. posėdžio protokolo Nr. 250-P-05, 1 lapas.
5. Lietuvos Respublikos Seimo protokolinio nutarimo projektas, 1 lapas.

Komisijos pirmininkas

Petras Čimbaras

Janina Šniaukštienė, tel. (8 5) 239 6819, el. p. janina.sniaukstiene@lrs.lt